

JÄRJESTÖJEN SUOSITUKSIA PUOLUEIDEN VAALIOHJELMIIN

Kasvava eriarvoisuus on aikamme suurimpia maailmanlaajuisia haasteita. Vaikka tuloihin perustuva absoluuttinen köyhyys on vähentynyt, eriarvoisuus kasvaa kaikkialla, ja tavalliset ihmiset kokevat talousjärjestelmän olevan vaikutusvaltansa ulottumattomissa. Samalla työttömyys – erityisesti nuorisotyöttömyys – on ennätyslukemissa. Yhteiskunnallinen epävakaus on lisännyt rauhattomuutta niin pohjoisessa kuin etelässä, viimeksi Ukrainassa ja Venezuelassa.

Tilanne koskee meitä kaikkia. Vaikeuksiin ajautuneiden pankkien pelastamisen ja sitä seuranneen leikkauspolitiikan seurauksena 25 miljoonaa eurooppalaista saattaa elää köyhyydessä vuonna 2025. **Meneillään oleva talouskriisi on pahentanut globaalia eriarvoistumiskehitystä entisestään.** Maailmanpankin laskelmien mukaan maailman rikkain prosentti on kasvattanut reaalityulojaan yli 60 prosentilla 20 vuodessa. Köyhimmän viiden prosentin reaalitytulot ovat nousseet noin 16 prosenttia. Maailman asukkaista 70 prosenttia asuu maissa, joissa taloudellinen eriarvoisuus on lisääntynyt viimeisen 30 vuoden aikana.

Tietty määrä taloudellista eriarvoisuutta on hyväksyttävää: lahjakkuudesta, erityistaidoista tai kovasta työnteosta on luontevaa palkita, kuten myös valmiudesta kantaa liiketaloudellisia riskejä. Kaikilla täytyy kuitenkin olla samat lähtökohdat menestymiseen. **Vaurauden ja mahdollisuuksien keskittyminen estää tasa-arvoisen sekä vakaan yhteiskunnallisen kehityksen.** Suuri osa ihmisistä jää vaille mahdollisuutta hyödyntää lahjojaan, toteuttaa itseään ja elää ihmisarvoista elämää. Heikoilla ovat usein erityisesti naiset ja lapset.

Nykyinen talousmalli kärjistää myös ilmastokriisiä, jossa piilee todellinen kestävyysvaje. Talous ei ole ympäristön tai luonnonvarojen kannalta kestävällä pohjalla. Ylitämme jo maapallon kantokyvyn moninkertaisesti, kun talouskasvu perustuu helposti saatavien, runsaiden ja halpojen uusiutumattomien luonnonvarojen hyödyntämiseen. Elinympäristöjen heikkeneminen ja voimistuvat luonnonkatastrofit ovat tätä päivää. Emme myöskään kunnioita tulevien sukupolvien oikeuksia ja mahdollisuuksia ihmisarvoiseen elämään.

Nämä haasteet pitää kääntää mahdollisuuksiksi. Kestävää taloutta rakentamalla voidaan edistää ihmisten ja ympäristön hyvinvointia ja vähentää eriarvoisuutta niin meillä kuin rajojemme ulkopuolella. Luomme uusia, korkeamman lisäarvon työpaikkoja ja resursseja yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Samalla teemme kehitysvasta pitkällä tähtäimellä tarpeetonta.

Tarvitsemme muutosta kaikkialla maailmassa, myös Suomessa. YK:ssa on tarkoitus sitoutua kaikkia maita koskeviin kestävä kehityksen tavoitteisiin vuonna 2015. Kestävää talouspolitiikkaa ovat muun muassa verovälteilyyn puuttuminen, yritys vastuun edistäminen, finanssitalouden sääntely, reilu kauppapolitiikka sekä ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä taloustoiminnan tukeminen.

KOHTI KESTÄVÄÄ TALOUSPOLITIikkaA

Suomalaisten yritysten vastuullinen toiminta on Suomelle kilpailuvaltti ja edistää tasa-arvoa ja kestävä kehitystä myös Suomen rajojen ulkopuolella. Kansalaiset ja kuluttajat kaikkialla vaativat lisää vastuuta ja avoimuutta yrityksiltä. Yritysvastuulla luodaan ihmisarvoisia työpaikkoja kaikkialle ja vahvistetaan sitoutumista työelämän perusoikeuksiin. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ jatkaa YK:n liike-elämää ja ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden toimeenpanoa asettamalla yritysten ihmisoikeuksia koskeva huolellisuusvelvoite ja yritysraportointi sitoviksi säännöiksi ja edistää tavoitetta kansainvälisesti
- ▶ luoda Suomeen mekanismi, jolla turvataan suomalaisten yritysten aiheuttamien ihmisoikeusloukkausten uhreille oikeussuoja
- ▶ uudistaa hankintalaki siten, että julkisissa hankinnoissa säädetään pakolliseksi ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden huomioivien kilpailutuskriteerien käyttöä.

Avoimuuden lisääminen suitsii veroparatiiseja sekä parantaa demokratiaa ja ihmisten luottamusta talousjärjestelmään. Suuremmilla verotuloilla voitaisiin tarjota julkisia palveluita kaikkialla. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ vaatia suomalaisilta suuryrityksiltä maakohtaisten talousraporttien vuosittaista julkaisemista ja ajaa tavoitetta aloitteellisesti EU:ssa
- ▶ edistää yritysten tosiasiallisten omistajien tietojen julkaisua Suomessa, EU:ssa ja maailmanlaajuisesti
- ▶ ajaa YK:ssa, EU:ssa ja OECD:ssa automaattisen ja monenkeskisen verotiedonvaihdon kehittämistä

Reaalitalouden toimivuus on tärkeintä. Finanssitalouden koko on kasvanut suhteettoman suureksi suhteessa reaali-talouteen, ja finanssimarkkinoiden heilahtelut aiheuttavat epävakautta. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ lisätä rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja hillitä lyhytnäköistä keinottelua liittymällä eurooppalaiseen rahoitusmarkkinaveroon ja edistämällä sitä globaalisti.

Reilusta kauppapolitiikasta hyötyvät kaikki. Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana maailmankauppa kuusinkertaistui ja keskimääräinen ansiotulo liki kolminkertaistui, mutta sosiaalinen kehitys polki paikallaan. Kansainvälinen kauppa voi vähentää eriarvoisuutta, mutta reiluista säännöistä tulisi sopia kaikkien valtioiden kesken. Kauppapolitiikan alueellistuminen hajaannuttaa kansainvälistä kauppaa, mikä haittaa kaupankäynnin ennakoitavuutta ja heikentää erityisesti kehitysmaiden neuvotteluasemia. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ ajaa WTO:n Dohan kehityskierroksen neuvottelujen etenemistä
- ▶ ajaa EU:n tuleviin kauppa- ja investointisopimuksiin sitovia kestävä kehityksen standardeja

Ympäristö- ja ilmastokestävä talousjärjestelmä luo hyvinvointia ja työpaikkoja. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ laatia suunnitelma Suomen päästöjen supistamisesta 80–95 prosentilla vuoteen 2050 mennessä
- ▶ ajaa EU:ssa kunnianhimoisia ja sitovia uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteita päästövähennysten rinnalla
- ▶ edistää oikeudenmukaista, kunnianhimoista ja laillisesti sitovaa kansainvälistä sopimusta YK:n ilmastoneuvotteluissa
- ▶ laatia suunnitelma hiilivoiman käytön asteittaisesta alasajosta ja korvaamisesta uusiutuvilla energiamuodoilla

Hyvinvointi tarvitsee uuden mittarin, koska pelkkä BKT ei kerro totuutta. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ ottaa käyttöön BKT:lle vaihtoehtoinen hyvinvoinnin mittari

Nuorissa on tulevaisuus. Silti tällä hetkellä nuorisotyöttömyys on ongelma kaikkialla. Seuraavan hallituksen tulee:

- ▶ taata riittävät resurssit nuorisotakuun toteuttamiseen Suomessa ja EU:ssa
- ▶ edistää globaalisti nuorten – sekä tyttöjen että poikien – oikeutta ammattikoulutukseen ja työllistymistä tukevia kannustinmalleja

KESTÄVÄN TALouden RESURSSIT

Ei anneta nykyisten verotulojen karata käsistä.

- ▶ Toimeenpannaan kansainvälisen veronkierron ja -välttelyn vastaista toimenpideohjelmaa (2014) ja arvioidaan sen menestystä hallituskauden aikana. Tuetaan köyhempien maiden mahdollisuuksia kartuttaa omaa veropohjaansa.

Muutetaan verotuksen painopisteitä.

- ▶ Siirretään verotuksen painopiste ympäristölle ja yhteiskunnalle haitallisiin toimintamuotoihin ja sitoudutaan kompensoimaan haittaverosta mahdollisesti aiheutuvat sosiaaliset tai eriarvoistavat vaikutukset. Edistetään oikeudenmukaisten verojärjestelmien käyttöönottoa kehitysmaissa.

Tuetaan kestävä taloudellista toimintaa kohdentamalla olemassa olevia varoja paremmin.

- ▶ Lopetetaan asteittain uusiutumattoman energian ja muiden ympäristön kannalta haitallisten toimintamallien tuet ja edistetään samaa käytäntöä EU:ssa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja ilmastoneuvotteluissa. Kohdennetaan varat esimerkiksi energiatehokkuuden, uusiutuvan energian, vähähiilisten tuotantomuotojen ja tehokkaamman julkisen liikenteen kehittämiseen. Kasvatetaan varoilla myös julkista ilmatorahoitusta määrää kansainvälisten rahoitussitoumusten mukaisesti.

Annetaan kehitysapua niin kauan kun sille on tarvetta.

- ▶ Sitoudutaan kehitysyhteistyömäärärahojen 0,7-prosentin BKTL-osuuteen kansainvälisten lupauksen mukaisesti ja ohjataan EU:n päästökauppajärjestelmästä saadut tulot kehitysyhteistyöhön ja ilmatorahoitukseen.